«Բնապահպանական պետական սուբվենցիաների արդյունավետության գնահատում»

Ազդակիր համայնքների բնակչության շրջանում հարցումների կազմակերպում և իրականացում (դաշտային աշխատանքների հաշվետվություն)

Հետազոտության համառոտ նկարագրություն

Հետազոտության նպատակն է նպաստել 2004-2017 թվականների ընթացքում պետական սուբվենցիաներով իրականացված բնապահպանական միջոցառումների արդյունավետության վերաբերյալ ընթացիկ գնահատմանը:

Հետազոտությունը նպաստում է «Խազեր» ՀԿ-ին ստանալու գնահատման համապարփակ և հասցեական պատկեր՝ պետական բյուջեից հատկացված ծախսերի նպատակային օգտագործման, իրականացվող բնապահպանական ծրագրերի՝ տեղական բնակչության կարիքների և պահանջների վերաբերյալ և այլն:

Հետազոտությունն իրականացվել է Հայաստանի վեց մարզերի ՀՀ Բնապահպանության նախարարության կողմից տրամադրվող պետական սուբվենցիա ստացած երեսուն համայնքներում դեմ առ դեմ հարցման միջոցով թվով 600 չափահաս բնակչության շրջանում, որոնք ընտրվել են պատահական ընտրանքով:

Հարցաթերթի մշակում

Կիսաձևայնացված հարցաթերթի նախնական տարբերակը մշակվել է «Խազեր» ՀԿ-ի կողմից: Մի քանի հանդիպումների միջոցով մշակվել և բարելավվել է հետազոտության գործիքը «Խազեր» ՀԿ և ՀՌԿԿ ներկայացուցիչների կողմից, ներառյալ դրա կառուցվածը և հարցերի ձևակերպումները: Այն բաղկացած էր հետևյալ ութ բաժիններից՝

- Իրազեկվածություն եվ մասնակցություն
- Ջրամատակարարում, ոռոգում
- Կենցաղ, լուսավորություն, ճանապարհներ, աղբահանություն
- Կանաչապատում, բնապահպանություն
- Անտառ, հատուկ պահպանվող տարածք
- Կլիմայի փոփոխություն
- Տիմ գործունեություն

- Սոցիալական եվ ժողովրդագրական տվյալներ:

Ընտրանքի նկարագրություն

Հետազոտությունը ներառել է 2004-2017 թթ. ՀՀ Բնապահպանության նախարարության կողմից տրամադրված սուբվենցիաները ստացած 30 համայնքներից պատահականորեն ընտրված 600 չափահաս բնակիչ: Յուրաքանչյուր համայնքում տնային տնտեսությունների ընտրությունը իրականացվել է պատահական քայլի մեթոդով /այցելվել է ամեն 4-րդ տնային տնտեսությունը/ 2017թ. ընտրատեղամասերի ցուցակից պատահականորեն ընտրված տեղամասից: Տնային տնտեսությունում հարցվողների ընտրությունն իրականացվել է առաջիկա ծննդյան օրվա մեթոդով:
Ընտրանքի բաշխումը ըստ թիրախ համայնքների ներակայացված է ստորև աղյուսակում:

	Համայնքի անվանումը	Կլաստերների քանակը
	ԼՈՌԻ	
1	Ալավերդի	6
2	Օձուն	1
3	Աքորի	1
4	Հաղպատ	1
5	Հագվի	1
6	Ախթալա	1
7	Շնող	1
8	Մեծ Այրում	1
	ՍՅՈՒՆԻՔ	
9	Քաջարան	2
10	Կապան	6
11	Սյունիք	1
12	Լեռնաձոր	1
13	Կարճևան	1
14	Ագարակ	1
	ԿՈՏԱՅՔ	
15	Հրազդան	6
16	Չարենցավան	4
17	Մեղրաձոր	1
18	Ծաղկաձոր	1
	ԱՐՄԱՎԻՐ	
19	Արտաշատ	6

20	Արարատ	6
21	Մեծամոր	3
ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔ		
22	Սոթք	1
ՏԱՎՈՒՇ		
23	Այրում	1
24	Արճիս	1
25	Դեղձավան	0.5
26	Դեբեդավան	0.5
27	Բագրատաշեն	1
28	Հաղթանակ	1
29	Պտղավան	1
30	Զորական	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**60**

Ապահովելու նվազագույն ներկայացվածություն, յուրաքանչյուր համայնքում պատահականորեն ընտրվել են թվով 10 հարցվողներ: Բաշխումը իրականացվել է հաշվի առնելով ՀՀ Բնապահպանության նախարարության կողմից տրամադրված սուբվենցիաները 2004-2018 թթ. և տվյալ համայնքներում բնակչության թիվը: Դեղձավան և Դեբեդավան համայնքներում բնակչության թիվը, տրամադրված սուբվենցիաների գումարի փոքր ծավալը, ինչպես նաև համայնքների՝ իրարից ունեցած հեռավորությունը հաշվի առնելով, ընտրվել են յուրաքանչյուրում հինգական հարցվողներ:

Դաշտային աշխատանքներ

Դեմ առ դեմ հարցազրույցների միջոցով տվյալների հավաքագրումը տեղի է ունեցել CAPI համակարգով գործող դյուրակիր սարքի օգնությամբ: Տվյալները հավաքագրվել են 2018 թ. օգոստոսի 12-25: Հարցման տևողությունը միջինում կազմել է 20 րոպե:

Դաշտային աշխատանքներն իրականացվել են ՀՌԿԿ-ի հմուտ 14 զրուցավարների կողմից: Ընդհանուր համակարգումը և որակի ստուգումն իրականացվել է Դաշտային աշխատանքների համակարգողի և Տվյալներ հավաքագրման ծրագրերի ղեկավարի կողմից:

Հարցաթերթին, պատահական ընտրանքի կանոններին և կից փաստաթղթերին ծանոթանալու և հմտանալու համար իրականացվել է զրուցավարների և համակարգողի վերապատրաստում: Վերապատրաստման ընթացքում զրուցավարները հմտացել են հարցաթերթի հետ և քննարկել դաշտային

աշխատանքների ընթացքում հնարավոր խնդիրները: Դասընթացը իրականացվել է օգոստոսի 11-ին, որից հետո անմիջապես սկսել են դաշտային աշխատանքները: